

മുറികളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കാണാം. ചിത്രപ്പണികളോട് കൂടിയ തറയോടുകൾ പാകിയ മുറികളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്ക് ഇത്രയും വർഷങ്ങൾക്ക് ശേഷവും നിറം മങ്ങിയിട്ടില്ല.

കൊട്ടാരത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്ത് അക്കാലത്തെ നാണയങ്ങൾ, ഉദ്ഘനം ചെയ്തെടുക്കപ്പെട്ട വസ്തുക്കൾ എന്നിവ പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവിടെ പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള മുതുമിഴി പള്ളിയിലെ പന്ത്രണ്ടാം നൂറ്റാണ്ടിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട പ്രസംഗപീഠം (ഒഴിയുമ്പു) അക്കാലത്തെ ഇസ്ലാമിക ശിൽപ്പവിദ്യയുടെ ഉത്തമോദാഹരണമാണ്. രാജവംശങ്ങൾ മാറി വന്നു വെങ്കിലും 1962 വരെ ഇത് ഉപയോഗത്തിലിരുന്നു. തടി കൊണ്ട് നിർമ്മിച്ച പടിക്കെട്ടുകളോട് കൂടിയ ഇത് ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വിലമതിക്കപ്പെടുന്ന കലാവസ്തുക്കളിൽ ഒന്നാണ്.

സാദിയൻ ശവകുടീരങ്ങൾ

മാരക്കാഷിൻ ഏറ്റവും കൂടുതൽ സന്ദർശകർ എത്തുന്ന ഒരിടമാണിത്. 70 മൊറോക്കൻ ദിനാർ കൊടുത്ത് ടിക്കറ്റ് എടുത്തു കഴിഞ്ഞാൽ ഇടുങ്ങിയ ഒരു വഴിയിലൂടെ ഉള്ളിലേക്ക് നടന്നെത്തുന്നത് വളരെ വിശാലമായ ഒരു നടുമുറ്റത്താണ്. അമേരിക്ക, യൂറോപ്പ്, മധ്യപൂർവ്വദേശങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നിന്നാണ് സന്ദർശകർ അധികവും. ഇന്ത്യാക്കാരായി ഞങ്ങളെ മാത്രമേ അവിടെ കണ്ടുള്ളൂ. നാറുക മരങ്ങളും റോസാച്ചെടികളും നിറഞ്ഞ ഇതിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിലായാണ് ശവകുടീരങ്ങൾ. 170 രാജകുടുംബാംഗങ്ങളുടെ ശവകുടീര കെട്ടിടങ്ങൾക്ക് ഉള്ളിലും അവരുടെ ഉദ്യോഗസ്ഥപ്രമാണികളുടേത് തുറന്നിടങ്ങളിലുമാണ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. മിക്കവാറും എല്ലാം തന്നെ പച്ച, കറുപ്പ്, കാപ്പിപ്പൊടി നിറം, നീല, വെള്ള എന്നീ നിറങ്ങളിലുള്ള സെറാമിക് ടൈലുകളുടെ പലതരം അലങ്കാരരൂപങ്ങൾ പൊതിഞ്ഞ് ഭംഗിയാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

സൗദി അറേബ്യയിൽ നിന്നുള്ളത് എന്ന് അർത്ഥമുള്ള സാദിയൻ രാജവംശത്തിലെ രാജാക്കന്മാരാണ് 1510-1659 കാലത്ത് ഇത് നിർമ്മിച്ചത്. മുഹമ്മദ് നബിയുടെ പേരമകനായ ഹസ്സൻ ഇബിൻ

അലി സ്ഥാപിച്ചതാണ് സാദിയൻ രാജവംശം എന്നാണ് വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നത്.

ഇവിടെയുള്ളതിൽ വച്ച് ഏറ്റവും വലുതും സുന്ദരവുമായ ശവകുടീരം ഇവരിൽ ഏറ്റവും ധനികനും പ്രതാപിയുമായ സുൽത്താൻ അഹമ്മദ് അൽ മൻസൂറിന്റെതാണ്. മനോഹരമായ 12 തൂണുകൾക്ക് മുകളിൽ ധാരാളം കൊത്തു പണികളും ചിത്രവേലകളും നിറഞ്ഞ മച്ച് കാണാം. മച്ചിൽ തടിയിലും, കമാനങ്ങളിലും തൂണുകളിലും പ്ലാസ്റ്റർ ഓഫ് പാരീസിലും, ഭിത്തികളിൽ ടൈലുകളിലും ചെയ്തിരിക്കുന്ന ശില്പവേലകൾ അതിമനോഹരവും അക്കാലത്തെ ഇസ്ലാമിക ശില്പവിദ്യാചാതുരിയുടെ

ഉത്തമോദാഹരണങ്ങളും ആണ്. ഇവയിൽ പലതിലും ഖുറാൻ വചനങ്ങളും കവിതാശകലങ്ങളും കാണാം. മൂന്ന് ശവകുടീരങ്ങൾ ഇതിനകത്തുണ്ട്. 1603ൽ മരിച്ച അൽമൻസൂറിന്റെ ശവകുടീരം മധ്യഭാഗത്തു കാണാം. ഇരുവശങ്ങളിലുമായി ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയും മകനും അന്തിയുറങ്ങുന്നു. സന്ദർശകർക്ക് ഇതിനകത്തേക്ക് പ്രവേശനം ഇല്ല. നീണ്ട ക്യൂവിൽ നിന്ന് വേണം ഈ കാഴ്ചയിലേക്ക് എത്താൻ. വളരെ കുറഞ്ഞ സമയം മാത്രമേ ഇത് കാണാൻ ലഭിക്കുകയുള്ളൂ; രണ്ട് മൂന്ന് ഫോട്ടോകൾ എടുത്ത ശേഷം പിറകിൽ പൊരിവെയിലിൽ ക്യൂ നിൽക്കുന്നവർക്കായി സ്ഥലം മാറിക്കൊടുത്തു.

ഭരണം മാറിയപ്പോൾ പിറകെ വന്ന അലോവൈറ്റ് രാജവംശക്കാർ ഈ ശവകുടീരങ്ങൾ നിൽക്കുന്ന പ്രദേശം കെട്ടിയടച്ചു. നൂറ്റാണ്ടുകളോളം മണ്ണ് മൂടി കിടന്ന ഈ പ്രദേശം 1917ൽ ആണ് പിന്നീട് കണ്ടെത്തുന്നത്. വർഷങ്ങളോളം നടന്ന പുനരുദ്ധരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഫലമായിട്ടാണ് ഇപ്പോൾ ഇത് പൊതുജനങ്ങൾക്കായി തുറന്ന് കൊടുക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്.

അക്കാലത്തെ കച്ചവട സംഘങ്ങളുടെ സഞ്ചാര പാതയയിലെ വിശ്രമ കേന്ദ്രങ്ങൾ ആയിരുന്ന കാരവൻ സരായികൾ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന പല പഴയ കെട്ടിടങ്ങളും മാർക്കാഷിൽ ഇന്നും കാണാം.

ഫൊണ്ടക്ക് എന്ന പേരിൽ ഇവ ഇപ്പോഴും കച്ചവടകേന്ദ്രങ്ങളായും ആലകളായും പണിശാലകളായും പ്രവർത്തിക്കുന്നു. കഠിനാധ്വാനികളായി മനുഷ്യർ അവർക്ക് ആവശ്യമുള്ള വസ്തുക്കൾ എല്ലാം സ്വയം നിർമ്മിച്ചു എടുക്കുന്ന കാഴ്ച അവിടം സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ കണ്ടു. ഇരുപത്തി ഒന്നാം നൂറ്റാണ്ടിലും എന്തും ഏതും ചൈനയിൽ നിന്ന് ഇറക്കുമതി ചെയ്യാതെ ഒരു രാജ്യത്തിനു മുന്നോട്ടു പോകാൻ സാധിക്കുമെന്ന് ഇവർ തെളിയിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

Dr. Saleema A.Hameed
Family physician,
Chatham, ON, Canada